

Daca n-ar fi iubirea Tatalui si a Duhului, n-ar fi nici Hristos

(interviu inedit cu Parintele Dumitru Staniloae)

Prea Cucernice Parinte Profesor, venim de la Sibiu. Suntem un grup de studenti teologi sau de la alte facultati. Ce impresii va leaga de Sibiu? Dar de Gandirea? Ce au insemnat si unul si alta pentru formatia Sfintiei Voastre?

Am fost un timp, colaboratorul lui Nichifor Crainic. Redactam articole pentru *Telegraful Roman*. Din 1930 si pana in '45, am fost redactor la *Telegraful Roman.* Pana cand, prin '45, m-a alungat Petru Groza din Sibiu.

Nichifor Crainic ma cunostea de la *Telegraful Roman*. Mi-a cerut sa colaborez la *Gandirea*. Sa dea Dumnezeu sa mearga pe acelasi drum, al Ortodoxiei. Catolicismul nu tine cont de natiune. Accentueaza universalul, ca si cand n-ar fi natii. Catolicii pretind sa ne ducem in Europa, dar sa ne facem catolici. Aceasta, ca sa ne divizeze. Si, din pacate, observam acest lucru.

Tin foarte mult la Sibiu. Mi-a intrat in fiinta Sibiul. Acolo am scris cartile mele de avant, de tinerete: ***Ortodoxie si romanism***, ***Iisus Hristos sau restaurarea omului***, care cred ca e cea mai buna. Si am continuat la Bucuresti, asa cum ma definise Sibiul. Mitropolitul Balan mi-a spus ca L-am adus pe Hristos in predica. Mi-a placut aceasta idee. Atunci am scris ***Iisus Hristos sau restaurarea omului***. Sa ni-L facem aproape pe Hristos, sa-L iubim pe El. La noi, ortodocsii, El e prezent in Taine: "iata Eu sunt cu voi in toata vremea, pana la sfarsitul veacurilor". Si in toate binecuvantarile, in toate slujbele.

Iubirea lui Dumnezeu e una dintre temele recurente in opera Prea Cucerniciei Voastre...Lucrati acum la o traducere din Sfantul Grigorie de Nazianz. Ne puteti impartasi o idee care sa sintetizeze gandirea acestui Sfant Parinte?

Hristos e Dumnezeu venit la noi, facut frate cu noi. Iubind fata Lui de Om, Tatal iubeste fata noastra de oameni. In cartile mele ar trebui sa dau o atentie mai mare Sfintei Treimi. Daca n-ar fi iubirea Tatalui si a Duhului, n-ar fi nici Hristos.

Acum traduc din Sfantul Grigorie de Nazianz niste cuvantari despre Duhul Sfant si despre Sfanta Treime. Un Dumnezeu al iubirii: aceasta e Ortodoxia. Iudaismul si islamismul invata despre un Dumnezeu singur. Si daca nu iubeste nu mai e Dumnezeu. Ramane un Dumnezeu al "iataganului"... Ceilalti dumnezei sunt impersonali. Uitati-va la religiile panteiste.

Vreau sa dezvolt aceasta idee intr-o lucrare. Si multumesc lui Dumnezeu ca mai pot lucra.

Iubirea de oameni, aceasta ne-a invatat Hristos. Si iubirea de neam. Hristos a iubit neamurile. A trimis pe Duhul Sfant la Rusalii neamurilor. La Judecata, vom merge cu slava neamului nostru, vom fi intrebati ce am facut pentru slava neamului nostru.

Unii dintre noi sunt studenti la psihologie. Cum poate un psiholog sa-l priveasca pe om doar partial, prin simturile sale?

E bine sa dam atentie simturilor noastre. Dar sa avem constiinta ca suntem atarnati de Dumnezeu. Ca Dumnezeu e atent la mine, ca El ma infraneaza de la tot ce e egoism. Caci El e izvorul bunatatii si-mi cere sa fiu bun, sa-mi corectez viata sufleteasca.

Psihologia descrie omul ca si cum n-ar depinde decat de el insusi. Ne-ar trebui o psihologie legata de credinta. Sa ma simt in atentia lui Dumnezeu si sa simt in mine aspiratia spre implinirea in El.

Psihologia a fost cam laicizata in ultimul timp. Ca si cand sufletul l-ai inchide in sine si fata de altii. Sufletul e sub conducerea mea, iar eu sunt conducerea lui Dumnezeu. Sufletul nu-l pot lasa asa cum vrea el. Sufletul mi-l conduc si, prin el, trupul. Si aceasta, cand sunt sub atentia lui Dumnezeu, sa cresc in bogatie sufleteasca, ca eu sa fiu pentru altii.

Voia are un mare rol. Si ea nu sta fara intelegere. Sa legam, prin intelegere, sufletul de Dumnezeu, ca sufletul sa faca voia lui Dumnezeu, sa fim uniti in Dumnezeu prin voia noastra. Sfintii Parinti inteleg sa fim si un suflet impreuna.

Au aparut, in ultimul timp, niste carti semnate de Parintele Ghelasie de la Manastirea Frasinei. Uzeaza de limbaj destul de complicat, daca nu imposibil; Sfintia Sa zice ca e un limbaj "innoit". Si sunt multi tineri care-i citesc cartile si se regasesc in mai mare confuzie.

Ghelasie e un zapacit. Foloseste un limbaj aiurit. Nu intelege nimeni limbajul acela. Mi-a spus ca trebuie sa fim mai noi. Sa fim mai noi decat Hristos?

Sfintii Parinti au vorbit de rugaciune ca despre lucrarea totalizatoare a fiintei umane. Ce rol are inima si cum se implineste aceasta unitate interioara? Are si ratiunea vreo lucrare?

Prin rugaciune, apropiem mintea de inima. Cand cunosti pe Dumnezeu, nu poti sa nu-L iubesti. Si daca-L iubesti, nu poti fara sa-L cunosti. Mintea priveste o intelegere mai unificatoare, iar inima presupune caldura, iubire. Si sufletul le va uni pe toate trei.

"Noi nu stim cum e nasterea Fiului din Tatal, dar stim ca fara nastere n-ar fi Tatal si Fiul si nici iubirea suprema a Tatalui spre Fiul si a Fiului spre Tatal si nici iubirea noastra", zice Sfantul Grigorie de Nazianz. Tatal si Fiul nu sunt doua Persoane una in fata alteia fara legatura. Trupul ingrosat ne face sa vedem lucrurile in devenire. Nu asa trebuie sa fie. Sa-L vedem pe Fiul din veci.

Ratiunea e un instrument al mintii si pe masura ce inaintam, ratiunea noastra devine mai intelegatoare, mai "cu-minte". Ratiunea o poate lua pe de laturi; ratiunea nu pastreaza unitatea. Trebuie cumintita de caldura inimii.

Va multumim, Parinte Profesor.

A consemnat, Arhim.

Iuvenalie Ionascu

17 martie 1992, Bucuresti